

Politikai, társadalmi, közgazdászati, közművelődési és szépirodalmi lap.

MEGJELENIK HETENKÉNT HÁROMSZOR: KEDDEN, CSÜTÖRTÖKÖN és SZOMBATON.

Hirdetések felvételnek: Brassóban: A kiadóhivatalban; Budapest: Lang Lipót és Schwarz; Haasenstein és Vogler (Jaulus), Dukes és Mezei, Goldberger A. Bécsben: Haasenstein és Vogler, (Otto Maasz), Schalek Henrik Oppelik Alajos, Dukes M.; Frankfurtban: Daube G. L. és Társa; Berlinben: Rudolf Mosse; Bukarestben: Herz I. és Vazina R. hirdetési irodájában

50. szám.

BRASSO, Csütörtök, április 30-án.

I-ső évfolyam 1885.

A nemzethez.

Brassó, 1885. április 28.

Megalakult az erdélyi magyar kultúregylet, egész Erdély magyarsága szívvel-lélekkel csatlakozott hozzá.

Az alapszabályok a miniszter előtt várják a törvényes megerősítést, az egylet kérelme a nemzet előtt várja az istápolást, a segítyt, a támogatást.

Az ideigl. válaszmány anyagi támogatást kér. A czél nagy, nagynak kell lenni az eszköznek is. Lelkesedés, buzgalom, a legmagasabb honfui érzelem mind hiába való, meddő munka, ha vagyon, tőke, pénz nem áll rendelkezésünkre.

A magyar nemzet bőkezű, nemes és nagylelkű. Elég bizonyíték van erre. Ha nagy embereinknek szobrok állíttatnak, a magyar nemzet ezeket rak össze gyorsan, mintegy parancsszóra gyűl a pénz; ha nagy nemzeti vállalkozások számára pénz kell, a nemzet nem zárkózik el.

Eötvös, Petőfi, Széchenyi szobrai ott állanak a fővárosban, Deák és Arany szobrai készülnek, a nemzet fillérei emelték azokat. A csángók nagy része hazajött, a szerető édes anya karjai közé vágyódott; ki hozta haza? ... A nemzet saját filléreiből. S veszőben van, fenyegetve van egy egész országrész magyarsága, létében megtámadva az anyaország védőbástyája s mint a legnagyobb magyar mondja: „Magyarország jobbkeze“ hát itt a nemzet tétlen maradna?..

Veszteg, tétlen volt a nemzet eddig, szóltanul nézte, mint ásnak itt aknát akna után. Jól tette.

Nem tudta, mi történik itt, mert magunk nem szóltunk. — — —

Magunk, mi vagyunk a bűnösök, önmagunk vagyunk okozói, ha a veszély ennyire nőhetett. Tűrtünk, hallgattunk, mert reméltünk.

Pedig lehetetlent hittünk és e hiedelemben tért foglaltak elleneink, fajunk létében van megtámadva s nincs védelmező.

Ha a baj nagyobb, ijesztőbb mérveket ölt, akkor felemeli sujtó kezét a hazafias kormány és hatalma, tekintélye minden eszközzel védelmünkre kel.

De akkor már csaknem oda vagyunk, mert az elvesztett várat nehezebb újra visszahódítani, mint azt megtartani. A kormány segítségét várni nem szabad s nem lehet, a társadalomnak kell tenni, alkotni.

Alkottunk is. Megteremtettük a magyar kultúregylet, hogy ez legyen védelmezőnk, támaszunk. A kultúregylet fog alkotni, ha a nemzet arra képesíti. Egy perczig sem kételkedünk, hogy a magyar nemzet segíteni fog minket e nehéz feladatunkban. Nehéz idők járnak, de ez nem fog befolyjni arra, hogy a

hercegtől a pörig mindenki meghozza áldozatait a haza oltárára.

Nem ezek, milliók kellenének arra, hogy nagy czéljainkat mennél sikeresebben elérhessük. S e tekintetben bizunk a magyarországi s különösen a fővárosi sajtóban, hogy hatalmas szavát felemeli, cselekedetre buzdítja a nemzetet.

De midőn ez túl a Királyhágón megtörténik, ugyanily kötelesség, csak hogy fokozódottab mértékben vár reánk, erdélyi magyarokra. Nekünk nemcsak adakozni kell, de működni is.

És az erdélyi magyarság között is e három megye, Brassó, Fogaras és Nagy-Küküllő, e három megye magyarsága sokat, igen sokat tartozik tenni s itt is különösen az első.

Nekünk legtöbb várni valónk lesz a kultúregylettől, alig lesz valakinek annyi igénye hozzá, mint nekünk.

De hogy igényeink lehessenek tenni is kell.

Brassó megye magyarjai, adakozzatok! ... A fillérek, melyeket összeraktok, kamatosan térnek vissza hozzátok. Lépjetek tömegesen az egylet tagjai közé, ez az első mód.

S ti magyar egyesületek, a kiknek hivatása miniatúr-képe ama nagy egylet hivatásának, ti sem maradjatok tétlenek. E három megyének van elég magyar egyesülete, ezek sokat tehetnének. Állítsatok perselyt helyiségeitekbe, legyen e persely a kultúregylet.

E révén is csinos összeg hozható össze.

És ti magyar nők, kik mindenkor lelkesülni tudtok minden szép-, nemes- és jóért, ti magyar nők, kiknek jótékonyága messze földön ismeretes, kik anyái vagytok az árvának s gyámolítói az özvegyeknek, ti magyar nők, hát ti nem osztóznátok e nehéz munkában!? ... Három vármegye magyar hölgyei, előttetek meghajol az ellenség, kezeitekben aranyvá válik a salak, mozogjatok! Vegyetek gyűjtőleveket kezeitekbe, járjatok házról-házra, a hol csak magyar lakik, legyen gazdag vagy koldus és gyűjtsétek a kultúregylet javára. Ez a módja a tőke-teremtésnek s mi fogunk teremteni. Megfeszítjük minden erőnket, mert a megkezdett uton többé megállni nem lehet. Vagy nagy léptekkel előre haladni, vagy szegyénteljesen elbukni.

E kettő közül válaszszon a nemzet, ezek közül választania kell, középut nincs.

S ha a nemzet az ország védő bástyáját elveszteni nem akarja, akkor meg fog tenni érdekében mindent.

Ezt el is várhatjuk.

—y.—

Belföld.

A képviselőház ülése április 27-én a Rábaszabályozási törvényjavaslatról foglalkozott, melynek egész ülését vette igénybe a javaslat fölötti általános vita folytatása. Az ellenzék részéről Tóth Antal, Tulok Benő, Nendtwich Károly, Apponyi gróf és Horánszky Nándor szölkak a javaslat ellen, annak sérelmes és czélszerűtlen voltát bizonygatva; míg Darányi Ignác előadó, Kemény br. miniszter és Bodoky miniszteri tanácsos, gyakori helyeslések között, behatóan és meggyőzően czáfolták az ellenzéki érveléseket.

Végül 2 óra felé a vita befejeztetvén, Horánszky határozati javaslatának mellőzésével, a törvényjavaslatot a ház elfogadta általánosságban a részletes tárgyalás alapjául.

A főrendiház reformja. A hivatalos lap közli a végleg elfogadott és ő felsége által szentesített törvényt a főrendiház reformjáról. A nevezetes törvényhozási alkotás ezután mint az 1885. 7. t.-cz. lesz ismeretes közjogunkban. Ő felsége e hó 25-én szentesíté a törvényt.

A képviselőház zárszámadási bizottságának az 1883. évi állami zárszámadásról szóló jelentéséből merített adatok, összehasonlítva a megelőző évek hasonló adataival, figyelemre méltó eredményeket mutatnak. Az összes tényleges hiány 1883-ban 72 millió frttal csekélyebb, mint 1882-ben, daczára annak, hogy 1883-ban beruházásokra mintegy 300,000 frttal, adósságtörlesztésre pedig és vasuti kamatbiztosítási előlegekre 1.6 millióval több adatott ki, mint a megelőző évben. De az 1883. év tényleges eredményei magával az előiránnyal szemben is elég kedvezők voltak. A költségvetési törvény és a póthitel-törvények által ugyanis előirányoztatott az 1883 évre 45.1 millió hiány; — tényleg bekövetkezett 39.1 millió, vagyis 6 millióval kevesebb. A rendes bevételek 13.7 millióval voltak nagyobbak, mint a mennyire előirányoztattak.

A belügyminiszter rendelete.

Lapunk mult számában említettük már, hogy a belügyminiszter megsemmisítette Szében megye ismert határozatát. A rendkívül fontos leiratot az alábbiakban egész terjedelmében közöljük:

„A megye törvényhatósági bizottsága f. évi márczius hó 28-án az alispán elnöklete alatt tartott rendkívüli közgyűlésében, az erdélyrészi magyar közművelődési egyesület alapszabályzata készítésére kiküldött bizottságnak ezen egyesület czéljainak támogatását kérelmező felhívását, valamint Selmece és Bélábánya sz. királyi bányavárosok törvényhatóságának mult évi december hó 30-án kelt átiratát,

A „BRASSÓ“ TÁRCZÁJA.

Az ember jövője.

Irtá Radányi József.
(Vége.)

Ezen mentő tényezők azonban körülbelől ép annyit érnek, mint a mikor azt szoktuk mondani: adtál Úram esőt, de nincs köszönet benne. Ha egyszer drága hazánkat a tenger ismét az ő mélységes fenekére süllyesztette, keserű vigasztalás lesz abbéli nagylelkűsége, miszerint ugyanannyi lakható földet másutt szintája fölé emelt ... Felemlítsünk-e még egy más, a jövő méhében rejlő nagy veszedelmet, mely fagyos árban uszó jég-rögökkel, és hosszú időre letelepülő glecserekkel fenyegeti a jövő nemzedékeket, mint isméltódése a 80,000, vagy más számitás szerint 158,000 évvel ezelőtt, még hazánkban is, lezajlott nagyszerű jégkorszaknak. A bolygók mozgásaik közben különféle változásokat tüntetnek fel, melyek a csillagászatban háborok (perturbatio) nevezet alatt időszakiak és századosokra osztatnak. A százados háborók között különösen nevezetesek: a pálya központkivüliségénél (excentricitas), a nagytengelynél és a pályahajlásnál mutatkozó változások azért, mert a bolygók klimatikus viszonyaira egyenként is befolyván, ha eltéréseik tetőpontján, ki csak igen nagy időszakokban történik, összetalálkoznak, rendkívüli hatást gyakorolnak.

Croll James, ki a jégkorszak kérdésének astronomiai uton való megfejtésével tíz évig foglalkozott, 1875-ben megjelent művében terjedelmes számítások alapján kimutatja, hogy földünknek az érintett

jelenségek összetalálkozásai csak mintegy 150 ezer, 500 ezer, 800 ezer és 900 ezer év múlva fognak bekövetkezni. E szerint — a kisebb mérvűektől eltekintve — csak 150000 év múlva lenne ismét egy, a legutóbbihoz hasonló nagy jégkorszak; s mivel azt a köröri ember szerencsésen átélte, a jövő embere kétségtelenül ezzel szemben is kibírja majdan a küzdelmet, ámbár a pusztítás szörnyű mérvét elképzelünk sem lehet.

A harmadik föfeltétel az, hogy a lélekzést egyedül gyámolító éleny a légkörből ne hiányozzék. Lásuk mi vigasztalót találunk ennél.

Azon régebbi nézetet, miszerint emberek, négy-lábu állatok, madarak stb. lélekzések által élenyt fogyasztván, (mely fogyasztást a háztartással járó tüzés, gyári, kohói s más tüzzeli foglalkozások, valamint a szerves testek szakadatlanlani senyvedése még jóval növel), elvégre légkörünk éltető élenyét feleméztik, néhány évtizeddel ezelőtt azzal czáfolták meg: hogy a fennebbi műfolyamok által képződő szénsavat a növények feleméztik s a benne levő élenyt légkörünknek visszaadják, mi által állat és növény egy-más létezhetését kölcsönösen biztosítják. Most azonban ugy látszik ezen megnyugtató nézet lejártá magát. Flammarion legalább nagyon sötét üvegen néz e tekintetben is a jövőbe. A légkör — mondja ő — sokkal jelentékenyebb volt hajdan, mint napjainkban: ennek alkotó részei: az éleny, légeny és szénsav lassu felemésztésnek vannak alávetve; eljövendő tehát azon idő, midőn a föld a légköri vizgőztől, mely a végtelen tér fagyos hidegségétől megóvjá, meg lesz fosztva; az örök hó le fog szállani a hegyekről a

fensikokra és völgyekbe örökre eltemetendő a nemzetekek és virágzó városokat.

Elég szomorú rajz valóban, mindazonáltal úgy véljük, jelen elmélkedésünk eredménye mégis kielégítő; mert igaz ugyan, hogy a physikai világ szemhatárán látidegeink megerőltetésével bizonyos fekete pontokat észlelünk, ezek mindazonáltal csalódáson is alapulhatván, mindenesetre kétségesek, ha pedig valóban léteznek, oly távol veszélyt jeleznek, a meddig az emberi nem élettartama, tápláljunk felőle bár mily vérmes reményt, soha ki nem terjedhet

De bezzeg, a nemzetek jövőjébe ily rózsás fátyolon keresztül nem nézhetünk. A történelem legalább erre fel nem jogosít. Ime a már letűnt államok életéveikkel: Egyiptom 5200, Phoenicia 2000, Khaldéa 1920. A régi görög államok 1534. Róma 1229. A zsidóállam 1150. A keletrómai birodalom 1058. Assyria 844. Macedonia 650. Az arab-birodalom 626 év. Egyre esik átlagosan 1620 életév. Megdöbbentő csekélység. Ebből természetesen a jelenleg uralkodó nemzetek élettartamára következtetni nem lehet; egy azonban kétségtelen: A mely nemzet a kereszténység szelleméhez hű marad, hosszú életű lesz e földön, a mely ellenben tőle elpártol (észvállás!), alásülved.

Honunk hős nemzete,
Kit Árpád vezet
Ide, szálljon reád
Napévek sok ezre.
Légy erényben első,
Hibákban utolsó
Tetteidben örök
Dicsőségre méltó!

melylyel ezen megyei törvényhatóság a felvidéki magyar közművelődési egyesület pártolása iránt kerestetett meg, együttesen tárgyalván, az állandó választmány ide vonatkozó javaslatának elfogadásával, 18. jegyzőkönyvi szám alatt szótöbbséggel hozott s hozzám a megye főispánjának f. évi ápril hó 15-én 156. szám alatt tett jelentésével felterjesztett határozatában kimondotta:

1. Hogy a kolozsvári magyar közművelődési egyesület alapítását, ugyancsak a Magyarországon létező hasonló egyesületek működését sajnálattal fogadja, mert azok oda irányulnak, hogy az ország nem magyarajku polgárainak jogait, még a nemzetiségek egyenjogúságáról szóló sulyos és az 1861. és 1866-ik évi magyar országgyűlési választfeliratok ígéreteivel ellentétben álló 1868. évi XLIV. törvényzikk mértékén alól is lenyomják, mely törvényzikk, eltekintve annak későbbi törvényekkel történt sulyosbításától s a végrehajtó közegek részéről történő megsértésektől — a nemzetiségek fejlődését akadályozza.

2. Hogy ezen egyesületek ama kívánsága, hogy a törvényhatóságok azok működését pártolják, a hivatalos hatalommal és tekintéllyel való visszaélés feltételezését foglalja magában és alkalmas a közigazgatást komolyan veszélyeztetni és az ország polgárai többségével ellentétbe helyezni.

3. Hogy a magyar közművelődési egyesületek pártolás iránti kérelme indokából, az állandó választmány által javaslatba hozott átiratot az ország valamennyi törvényhatóságának megküldi.

Ezen közgyűlési határozatot, törvényben gyökerező főfelügyeleti jogomnál fogva felülvizsgálván, mindenekelőtt kijelentem, miszerint az ellen, ha a törvényhatósági bizottság egyedül arra szorított volna, hogy a hozzá folyamodott magyar közművelődési egyesületektől a kérelmezett támogatást megtagadja, észrevételt nem tennék; de annál inkább kifogás tárgyává kell tennem azt, hogy a törvényhatósági bizottság szóban levő határozatában, a magyar közművelődési egyesületeknek arra irányzott hazafias törekvése felől, hogy a magyar állam hivatalos nyelve az ország nem magyarajku polgárai között terjesztessék, s a nem magyarajku honpolgároknak az állam hivatalos nyelvének elsajátíthatására társadalmi uton is mód és alkalom nyujtassék, elítélőleg nyilatkozott és azt törvénytelennek és olyannak bélyegezte, mint a mely az ország nem magyarajku polgárai jogainak elnyomására irányul.

És mivel a törvényhatósági bizottság akkor, midőn a céljaikban és az ezen célok elérésére szolgáló eszközök megjelölésében, a törvényesség terén álló közművelődési egyesületek pártolást és támogatást kérelmező felhívásai indokából, ugy magában a szóban levő közgyűlési határozatban, mint az abban hivatkozott s az ország valamennyi törvényhatóságához megküldeni szándékolt átiratban a ma-

gyar állameszmével ellentétes, ugyszólván ellenséges álláspontra helyezkedett, és az államnak törvényben megállapított hivatalos nyelve, az ország magyarajku lakosai iránti leplezetlen ellenszenvének, az ezen törvényhatósági bizottság hazafiúi érületét igen kedvezőtlen színbe helyező sajnálatos módon adott kifejezést; — továbbá akkor, a midőn szentesített törvényeknek s a törvényes kormány ezeken alapuló intézkedéseinek irányzatos és rosszindulatu bírálgatásába bocsátkozott, törvényben és szabályrendeletekben megállapított jogkörének határait túllépte, s az 1870. XLII. t.-cz. 1. §-a c) pontjának helyét nem fogható téves és helytelen értelmezésével oly jog- és hatáskört tulajdonított magának, melylyel a törvény a köz-törvényhatóságokat soha fel nem ruházta s a magyar államegység eszméjének s az ország belbékéjének kockára tétele nélkül fel nem is ruházhatta: mindezeknél fogva a törvényhatósági bizottságnak, ugy a köz-, mint az állam-érdek iránti teljes érzéketlenségéről és rideg hazafiatlanságáról tanuskodó ezen határozatát, annak minden következményével és folyamánnyával együtt ezennel megsemmisítem, s jövőre való szoros mihez tartás végett utasítom e törvényhatósági bizottságot, hogy a törvényben és szabályrendeletekben megállapított jog és hatáskörének hasonló túllépésétől szigorúan óvakodni törvényszerű kötelességének ismerje.

Végül, minthogy a főispáni jelentéssel bemutatott ügyiratokból annak jöttem tudomására, hogy ezen megyében az állandó választmány jegyzőkönyvei és előterjesztései az 1868. XLIV. t.-cz. vonatkozó rendelkezéseitől eltérőleg, nem az állam hivatalos nyelvén és csak e mellett párhuzamosan a törvényhatóságban megállapított jegyzőkönyvi nyelveken, hanem az állam hivatalos nyelvének teljes mellőzésével kizárólag az egyik jegyzőkönyvi nyelvül használt német nyelven szerkesztetnek, ezen a törvény rendelkezésével ellenkező eljárás indokából, annak megjegyzése mellett, hogy a különböző nyelvű szövegekben mutatkozó eltérések eseteiben, a most idézett törvény 2. §-a 2. kikezdése értelmében, mindenkor a magyar szöveg a szabályozó, felhívom a megye közönségét, miszerint az iránt, hogy az állandó választmány által közgyűlési tárgyalásokra előkészített ügyekre vonatkozó előterjesztések, illetőleg az áll. választm. tárgyalásairól vezetett jegyzőkönyvek, a törvény fentebb hivatkozott rendelkezésének pontos megtartásával első sorban az állam hivatalos nyelvén, és csak e mellett párhuzamosan a megállapított jegyzőkönyvi nyelveken szerkesztessenek, hatályosan intézkedjék.

Budapest, 1885. évi ápril hó 25-én.

Tisza, s. k.

Külföld.

Merénylet Vilmos császár ellen. A „Norddeutsche Allgemeine Zeitung” írja: Midőn Vilmos császár 26-án délután az angol nagykövetség palotája előtt hajtatott és a kocsiból kiszállt, egy arra menő fiatal ember a kocsit hátsójára ugrott.

Kitűnt, hogy az említett egyén berlini illetőségű, 17 éves, siketnéma porcellánfestő, ki e tettet örülési rohamban követte el. (?)

Angol-orosz háború. A „Times” az angol-orosz háború eshetőségét fejtegetvén, azt írja, hogy Angolország, ha kénytelen lesz kardot rántani, fegyvereit ott fogja használni, a hol azokkal legmélyebb sebeket ejthet. Az Oroszországgal vívott élet-halálharcban Angolországot a porta formális tiltakozása sem fogja meggátolni abban, hogy hajóhada bevezessen a Fekete tengerre. Vannak Oroszországnak sebezhető részei; vannak helyek, a hol Angolország szövetséges társakat találhat, kik régi gyűlölettel viseltetnek Oroszország iránt. Nehéz volna az európai hatalmaknak a semlegességet megővniök és nem mindnyájan fognak Angolország ellenségének pártját.

Mint a Reuter-ügynökség jelenti, Angolország és Oroszország közt a háború elkerülhetlenné vált. Hir szerint III. Sándor cár Moszkvába utazik és ott manifesztumot fog kibocsátani.

A „Daily Telegraph” pétervári jelentése szerint a cár elnökle alatt szombaton tartott minisztertanács a legújabb brit javaslatokat tárgyalta. A cár a határvonal megállapítása tárgyában tett orosz követelés fentartása mellett nyilatkozott s határozatba ment értesíteni az angol kormányt, hogy Oroszország hajlandó koncedálni a Lumsden és Komaroff tbnok jelentésének eredetire nézve vizsgáló bizottság kiküldését: de ha Anglia ezt nem fogadja el, Staal londoni nagykövet azonnal vissza fog hivatni.

Shanghaiból jelentik, hogy a wladivostoki kikötő világító-tornyainak lámpáit május 2-án kioltják s a kikötőben torpedókat sülyesztenek el.

Ha oroszország megszállja Heratot, az indiai kormány egy hadosztályt küld Kandaharba, hogy a repülő orosz hadozlopot Hememudnál sakkban tartsa.

Román lapszemle.

Brassó, 1885. ápril 27.

«Nálunk ma az a szokás, hogy a kik a nem magyarajku népek jogaiért sorompóba lépnek, veszélyes izgatókká és zavargókká aljasittatnak és tekintet nélkül üldöztessenek, ha megszegték-e a törvényt vagy nem. Népünk vezérei minden áron való üldözésének még van egy elég pokoli és veszélyes célja. Ellenfeleink az ilyen üldözések által a román nép vezéreit elakarják csüggeszteni, hogy olykor-olykor elvettessék velük a törvény fegyverét s hogy a vaksors és néma lemondás karjaiba vessék magokat.

Természetes, hogy ilyen esetben aztán a hatalom rémuralmasainak nagyon könnyű lenne ezt az országot — talán Magyarország ennek a neve — kényük szerint végtelenül boldogítani.»

Azonban legyenek nemzetiségünk ellenesei biztosak, hogy sohasem fog teljesedni azon ohajtásuk, hogy előttük meghajoljunk! Hát ki kérte erre?

A jellemes és becsületes és önbecsét érző emberhez az illik, hogy bárkivel szembeszálljon s bátorsággal és eréllyel harcoljon a nép jogaiért. Oh nép!!!

Tudják meg mai elnyomóink — asupritorii nostri — hogy a román nép középből az e fajta emberek még nem vesztek ki és hogy bárminemű rémités nem lesz képes hazafias és nemzeti sz. kötelességeik érvényéről eltéríteni.»

«Az igazságnak és jognak győzni kell előbb vagy

Brassói séták.

(Karczolatok innen-onnan.)

Írja: Czángi.

Tisztelt szerkesztő ur!

Ha valaki a „Strich”-en oly gyakran dolgozott már, mint én, tán meg lesz engedve neki pihenőül a „Strich” alatt is dolgozni, legkivált ha a „Strich” alá való dolgokról kíván írni, mint én is most.

Ne higgye azonban senki, hogy tán buvó-helyül tekintem a »vonalt»; nincs mit félnem, hisz a miket elmondandó vagyok, nem egyéb ártatlan tavaszi észleleteknél, melyek elől ugy sem zárkózhatik el a fogékony kebel, ha Brassóban sétálgat és körültekintget.

Az én észleleteimet is ily magános séták idézték fel, és ha leirom azokat, csak azért teszem, mert azok vidámak, — és kinek nincsen vidám kedélyre szüksége, mikor a »Brassó» és némely füzet oly sok szomorúságot okoznak, hogy már a város főprinczipálisa is sajnálkozva sohajt fel, hogy: »mily békében éltünk együtt, míg a „Brassó” meg nem indult!»

És igaza is van; mert annak a csendes, mindent eltakaró békének, melyet a »Kronstädter Zeitung» teremtet és a mely alatt minden Isten kegyelméből folyt — csakugyan vége van, mióta a »Brassó» megindult s a mióta vele együtt megindult a takaró levonása is. . . . No de hiszen én nem városi ügyekről akarok szólni, ezek most jobb kezekre bízvák; elég, ha én sétatimról írogatok, melyek ugyancsak kellemesebbek most itt, mint voltak régen.

Régebben sétatimkon mi ujjat sem láttunk, s ez már most is a városi élet egyik jellegzetes vonása.

mon látjuk az ujjat, a változatosságot, és ez mulattat minket.

Igy az utóbbi sétatim egyikén az alsó sétányon menve, épen a kiállítás fölött gondolkodom; egyszerre magam előtt látok egy sajátságos faépítményt a szökőkút mellett, melynek célját és rendeltetését épen gondolóra veszem, midőn egyik mellettem elhaladó barátom felvilágosít, hogy a város, miután az alsó sétátér előtti tért parkirozni határozta el és ahhoz még e tavasszal hozzá is fog, az alsó sétányt »menageriának» berendezni szándékozik s hogy ezen faépítmény a majmoknak van szánva.

Én, ki sohasem kételkedtem azon, hogy a város mindent megtesz arra nézve, hogy a közönség kényelmét és élvezetét emelje, örömmel fogadtam ezen új eszmét is; hisz így nem kell távoli vidékekre utazni, hogy állatokat tanulmányozzunk, csak a sétátéren kell végig mennünk és ott mindenféle szelidített állatot láthatunk; szivem örömeben repdesett, midőn egy pár lépéssel tovább csakugyan egy olaszt látok kezében az egyik majommal.

Ezen idegen földről ideutazott olaszról és majomról jutnak eszembe az ugyancsak Németországból hazatekintett »turnereink»; mert tetszik tudni, hat turner ugyanannyi saxophonnal utnak indult szép száz szösz ruhában a nagy Németországba füleket hódítani, és ezek a mi kedves, idegen földön járt turnereink csakugyan visszajöttek, de sajnos, csak négy jött vissza a hatból és ezek is saxophon nélkül, mert mint hallom, a saxophont megenni voltak kénytelenek, kettőt közülük pedig két németországi muzeum vásárolt meg, hogy a többi hazautazhassék.

Én saxophont, az igaz, soha nem ettem, de ha elgondolom a hangját és az öltözetét, kételyeim támadnak, hogy turnereink valóban megemészthették a szerencsétlen saxophonokat. No de hiszen bármint van is a dolog a saxophonokkal, azt sajnálom, hogy két turner idegen muzeumba került; hisz itthon is elérték volna, és szerencse, hogy a másik négyet csak a honvágy mentette és tartotta meg nekünk.

Ma véletlenül reájöttem, hogy egypár turner a sétatéri faalkotmányban titokban saxophont próbált! Hát a majmoknak minek kell akusztika?... Avagy a szemem csalódott és a próbálók nem is turnerek, hanem egyebek voltak?

Épen ezen kérdés fölött töprenkedem, midőn egyik szembejövő barátom azon örömdetes hírrel lep meg, hogy a szöpitő-egylet elnöke iránti halás elismerésül ezen tisztelt elnök ur részére egy sétatér készített a Postarét fölötti dombon, mely sétatér épen az elnök ur kertjére vezet.

No ezen tevékenység és ezen az elnök érdemeit elismerő buzgalom már csakugyan sokkal ritkább valami és sokkal örömdetesebb, semhogy magam is a fölött kimondhatatlan örömet ne érezzek.

Hisz ezen együletet, ép ugy, mint a várost, annyit kárhoztatják, hogy végre csak megnyugvásunkra szolgál, ha ezeket dicsérhetjük is; és kinek szívének ne hatná meg az elismerés, a hála, ha a szöpitő-egylet és a város eljárásában az égi gondviselést látja érvényre jutni?

utóbb. Élő bizonyosága ennek a dévai törvényszék — talán magyar királyi törvényszék ítélete.*

A ki ezen sorokat idáig nem unta meg elolvasni, önként kérdezi, hogy mi is történhet Déván, hogy a „Gazetát” a hazafiúi lelkesedés így elragadta?

Olyan mindennapi ez ott, hol az abszolút kormány nem tesz lakatot a honpolgárok ajkaira 1883 n az erdélyrészi nemzetiségi izgatónak kapóra jött volt népgyűléseket rendezni a középtanodai törvényjavaslat ellen, melyből azóta már törvény lett és végrehajtása munkában van véve. Ebben a javaslatban az is állott, hogy a nem magyarajku középtanodában is legalább a magyar irodalmat magyarul fogják tanítani. Ezt a nemzetiségi agitatorok szertelen nagy sérelemnek tartották s az általok rendezett nép gyűléseken ugyan csak szónokoltak a magyar uralom és magyar nyelv ellen. Tincu Abrahám a dévai gr. kel. új templomban nagyon neki türeközött volt a magyar nyelvnek és nemzetnek; olyanokat mondott, a mi elhatott az államügyész füléig is és lett belőle vizsgálat, végtárgyalás és ezen felmentő ítélet, de a mely ellen a kir. ügyész febbezést jelentett be. Ennyi az egész, ez okozta a „Gazeta” elragadtatását. Maga Tinku kijelentette, hogy ő nem akart izgatni a magyarok ellen, ő csak a törvényjavaslat ellen harcolt.

Már most ha higgadtan megfontoljuk az egész ügyet, csakugyan furecsán veszi ki magát, hogy még ma is van olyan ember Magyarországon, a ki azt hiszi, hogy a román nép érdekében harcol akkor, midőn a magyar nyelv tanítása és tanulása ellen agitál verrokonai között. A latin, görög, francia, német, román nyelvek tanítása a középtanodákban helyükön vannak, csak a magyar nyelv, oh az a magyar nyelv!!

De hagyjuk a „Gazetát”, hogy verje a mellét, mi pedig lássunk egy kis statistikát az erdélyrészi gr. kel. román iskolákról. 59,801 mindennapi tanköteles közül iskolába járt 1884-n 41,510 azaz 69%, míg a román királyságban az iskolába járók 5—6%-ot szoktak tenni, azért, mert azt szabad és független Romániának nevezik, míg az erdélyrészi románok a magyar zsarnokság alatt nyögnek. Az ismétlődő iskolába járt 50%-lél, míg a szabad Romániában nincsen ilyen iskola egyáltalában.

A brassói 1. gr. kel. esperességben iskolába járt 1884-n 84%.

A brassói II. gr. kel. esperességben 61%-lél. Fogarasmegyében 78%. Így üldözik Magyarországon a román nyelvet és román iskolákat!!

Van az adatok között bolond gomba is, midőn pl. N.-Küküllőmegyéről az van írva, hogy 94% járt iskolába, de az épen olyan, mint midőn a „Gazeta” nagy és cifra frázisokat ereszt meg az elnyomott román nép védelméről. Nincsen ott elnyomva senki, még a „Gazeta” sincsen, a hol olyan hangon lehet írni, a hatalom rémuralmáról, mint a G. ir. De ha kedve telik benne? Válgék egészségére!

Czenkalji.

Küküllő megyék.

Segesvár, 1885 április 25.

— A n.-Küküllőmegyei általános tanító egyesület közgyűlése. — (Vége.)

A másik indítványt Gábor Dénes tanító tette, egy a megye területén alakítandó méhész-egyleti fiókkör tárgyában. Az indítvány elvileg helyeseltetvén, az indítványozó bizatott meg tagok gyűjtésével s ha az sikerre vezetend, a választmány fogja a további lépéseket ezen igazán hasznos és szükséges fiók-kör érdekében megtenni.

A harmadikat Balás Imre ref. lelkész és egyesületi tag tette azon egyesületi tanítók érdekében, kik a nyugdíjintézetnek még nem tagjai. Vannak ugyanis még ez időszert is tanítók — különösen a felekezetiek között — feles számmal, kik nem léptek be a nyugdíjintézetbe és pedig nem azért, mintha ez intézmény iránt ellenszenvvel viseltetnének, hanem azért, mert nem ismerik a belépés körül teendő lépéseket s ennek utánna járni egyfelől a szokásos kényelemszeretet, másfelől viszonyaik, a központból való félre fekvésük által gátolva vannak. Szükséges tehát, hogy a választmány az adatokat beszeresse s ezek után minden egyes érdekelt tagot részletes utasítással lásson el teendői tekintetében, nemcsak, hanem azoknak végrehajtását is figyelemmel kísérje, s ha kell még egy kis erkölcsi pressziót is gyakoroljon.

Ezen indítvány minden vita nélkül fogadtatott el s így reményünk van, hogy ez év lefolyása alatt mindazon tanítótársak, kiknél ez csak kivihető, tagjai fognak lenni az általános nyugdíj intézetnek.

Egy felolvasás is volt. Tartotta Munteanu János gr. kel. tanító. „A magyar nyelv tanításának módszere a román ajku népiskolában” czimvel. Ezen felolvasás tekintettel román ajku tagtársainkra román nyelven tartatott. Felolvasó felfejtven a nyelv tanításának hasznos és szükséges voltát, a tanítás mikéntjének módszertani alapos kidolgozását adja. A tárgyat egészen felöleli, példákkal világosítja.

Különös érdeme az is, hogy az egész felolvasáson mindvégig nemes, hazafias érzés vonul át s így mint minden tekintetben sikerült mű az évi „értéstitő” be felvételni határozatott.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Igy talán hozzáférhető lesz azon tanítók számára is, kik még mindeddig nem részvételestől, avagy tanulni nem akarásból, hanem azért, mert — a mint az a gyűlésen nyilvánosan is megbeszélte — a segessvári gr. kel. espereshelyettes Moldován ur, elég hazafiatlan és lelkiismeretlen. a köréhez tartozó tanítókat minden hatalmában álló fenyegetések alkalmazása által távol tartani ezen tisztán közmívelődési s első sorban a tanítók sorsának javítása czéljából alakult egyesülettől.

Volt még két személyes természetű kérdés is, de úgy látszik, hogy ez legnagyobb részt félreértésen alapulván, a tett felvilágosítás után, minden kellemetlenség nélkül fog lefolyni.

Gyűlés után barátságos ebédet vettek részt a tagok mintegy 40-nen, hol magyar szokás szerint, felköszöntőkben nem volt hiány. Ezeknek sorát Horváth László tanfelügyelő ur nyitotta meg Trefort Ágoston vallás és közoktatásügyi miniszter urra mondott köszöntőjével. Ezután gyorsan egymásután következtek: Raffay Domokos-nak az elnök tanfelügyelő urra; Horváth László urnak az egyesületbe belépett papságra; Balás Imre-nak a fiókköri elnökökre; Egeni Sámuel-nak a választmányra; Rohn Nándor-nak a választmány egyik munkás tagjára Balás Imrere mondott pohárköszöntői. Az ebéd általában derült hangulatban folyt s csak késő este ért véget; a mikor aztán szívélyes bucsuval váltunk meg egymástól, hogy kiki a maga körében, a maga otthonjában értékesítse azon szellemi kincseket, melyekben kisebb-nagyobb mértékben minden ilyen összejövetel a részesülni akarót valóban is részletetni szokta.

... s ...

Szinészet.

Kedden tudvalevőleg Jókai „Arany embere” került színre bérletszünetben telt ház előtt, mint ez előre látható volt. Ha Magyarország fővárosa, de Austria fővárosa is páratlan dicsőretekkel halmozta el Jókai drámáját, persze mi sem maradhattunk hátra és a ház megtelt szebbnél-szebb közönséggel.

Jókai „arany ember” e francia mustrán van összeállítva és az első kísérlete a szerzőnek, midőn saját regényét dramatizálta. És míg a regény legnagyobb hatással bír az olvasóra, midőn azt növekedő feszültséggel olvassuk, úgy hogy alig tudjuk várni a folytatást, addig a dramatizált regény, vagyis a regényből lett dráma nem bír a hallgatóra azon benyomással, mely a regény olvasása alatt sakkban tartja az olvasót.

Az előadás általában véve jól sikerült, de míg Budapesten 11 órakor rendesen vége volt az előadásnak bár 8 órakor kezdődött, addig mi 4 órán át 12 óráig ültünk. Bécsben is 4 óra hosszat tartott a daaab. Mindazonáltal, 4—5 hallgatón kivéve, kitartottunk végig, mit mindenesetre a szellemus regényről neve idézett elő. Első helyen Némethy Lilla (Athalia) és Borsodiné (Timea) nevezendő meg. Előbbinek, az elnyomott szenvedély és a lángoló női bosszu személyesítése körül szép momentumai voltak, míg utóbbi passzív szerepét sz. vet hódító hangokkal ruházta fel.

Hevesiné mint Teréza és Tolnai Hermin mint Noemi, de különösen Török Berta mint az öreg Brazovics neje, utóbbi comikus szerepében dicsőretet érdemelnek. Utóbbinál csak azt a megjegyzést kell tennünk, hogy nagyon fiatal volt az öreg Brazovics mellett. Egy pár kék vonás az arcában mindent megváltoztatott volna. Egyébiránt Török Berta igen ügyes színész és mint ilyen figyelemmel fog általunk kísértetni. Erszényes István az aranyember háladatlan szerepét jól személyesíté. Csodálatos, hogy a regényben az aranyember oly szép és nemes jellemmel van felruházva, míg a drámában, mint két aszszonyt szerető ember, egész más színben van feltüntetve. Fekete Béla (Brazovics szerepében) ismét kitűnően és nagy ügyességgel alakított, de Havadi — brrr! ... A szerep némelyeknél gyengén volt betanulva.

Helyi és vidéki hírek.

Szinészet. Mint örömmel értesülünk, E. Kovács Gyula, a kolozsvári színház jeles tagja május 5-től 11-ig, hat estén fog helybeli derék szintársulatunknál vendégszerepelni. Azt hisszük, e hír kellemesen fogja meglepni Brassó város s vidékének műpártoló közönségét.

Orgyilkosság. Mint lapunk zártakor értesítenek, f. hó 28-án Bulgárszék városrésznkben két ismeretlen egyen orgyilkossági kísérletet követett el, még pedig közvetlen Pellionis malma előtt. Ugyanis egy kocsiával haza felé induló molnárt két egyen rohant meg, a kik a Pellionis malom istállója mögött voltak elrejtve. Miután a szegény molnárt hátulról a kocsirol lerántották, a földre teperték és fejét mellét késekkel összeszürkálták, a jó madarak kerekét oldták. A szegény védtelen molnár ott maradt a hely színén, honnan csak később jutott vértől elboritva haza. Az esetről jövőre kimerítőbben fogunk értesíteni, miután a rendőrségnél a dolog után fogunk járni.

Fogarason vasárnap, (április 26-án) a reformátusok templomában az elhunyt főpásztor, néhai Nagy Péter emlékeztetere isteni tisztelet tartatott. Tiszteletes Pánczél Károly emelkedett szellemű beszédben ecsetelte a kitűnő főpap életének fontosabb mozzanatait, s ama elévülhetetlen érdemeit, melyeket úgy egyházkerülete, mint hazája iránt szerzett. Az isteni tiszteleten a város minden vallásu s ajku értelmisége szép számban volt képviselve.

Apagyilkos. Folyó hó 24-én Zelizen, országos vásár tartatván, ez alkalomból Urbán János, ottani

lakos Máté nevű 22 éves fia mulatni akart, mit azonban pénzhányában nem tehetett. Ez okból anyjához fordult, de az kérését nem teljesíthet, mivel pénze nem volt. E közben tért haza az apa, ki fiát megdorgálta az erőszakodásáért. Ekkor a fiu vad állati dühében kést rántott, apjára rohant, s a késsel egy szurást a hasán s kettőt a mellén ejtett, mely szurások következtében az apa rögtön halva rogyott össze. A gyilkos fiut nyomban elfogták s a lévai kir. járásbíróshoz kísérték.

Középkori temető az Alföldön. Csanádmegyében, Magyar-Bánhegyes határában a napokban egy nagy terjedelmű tő szélén alig észrevehető domb oldalában temetőre bukkantak, a melyből eddigelé nagyon sok csont került elő. Csak emberi koponyát 80-nál többet szedtek ki ép állapotban. A csontvázak nagyságai után itélve, férfiak, nők és gyermekek maradványai, itt tehát nem csatatér, hanem rendes temetőhelyről van szó. Ásás közben több apró ezüstpénz is került napfényre Zsigmond királyunk korából. A halmon régi épületnyomok látszanak s az eke léptenyomon régi alaku téglákat fordít ki a barázdából.

Keresztény üldözés volt Khinában, Khina-Ynnan tartományban. Cseng-Kong-Tas alkirály parancsára legyilkoltak egy csomó európai, katolikus és evangélikus missionariusokat.

Nyílt tér. *)

Még egyszer az „olcsó pénz”-ről.

Miután a t. szerkesztő ur ezen cikkemet b. lapja 48. számában nagyon megcsönkította, ezen rovatban akarom azt nyilvánosságra hozni. Álljon tehát itt cikkem teljtartalmulag:

E lapok 43. és 44. számában két igen életre való indítvány látott napvilágot, mely az osztr. magyar bank helybeli fiókinézetének ügykezelésére s főleg városunk magyarajku kereskedő és iparosaink hozzáférhetővé tételére vonatkozott.

Nagyon örvendtünk, hogy a „Brassó” foglalkozott e kérdéssel, mert jó neven vettük a laptól, hogy a magyar érdekekért szólalt fel, annál nagyobb volt azonban megütközésünk látva e lapok 45. számában irt cikket, mely egyenesen kárhoztatja és elveti határozottan ama két indítványt. Hogyan? — kérjük — ugyanazon egyén lenne-e az a cikkíró, ki midőn még nem állott oly közeli érintkezésbe a bank fiókkal annyira szájas harczosa vala a magyar érdekeknek, hogy bucsut járt a magyar kereskedő cégeknek, azok aláírását egy a magyar ajku cenzorok megszaporítását a budapesti igazgatóságtól kérő felszólamlásra, akkor még azon meggyőződésének adott kifejezést, melyet most ő maga még tagad. Azért nem is csodálkozunk felfogása ellen de tiltakozunk az ellen, hogy állításai a valódi állapotnak megfelelnek. És cikket sugalmazó ur nagyon téved, ha a cenzorokra vonatkozó korábbi indítványt egy bokkal erejéből kivetkeztetni véli, egy bokkal melyben harmad részben önmagának is hizelegni akar.

Pedig tudunk eseteket, mikor a cenzorok által eleve megállapított hitelösszeget a bankfőnök nem engedte liquidálni azt vetvén ellen, hogy „Bécsben így határozta el.” — És mégis a közönséget arra utalja, hogy tekintsen a bank helyi fiókjának hitelkönyvébe és találni fogja, mily egyforma mértékkel lett mindenkinek nemzet különbség nélkül a hitel kimérve! ? Mi nem csak hisszük de megvagyunk győződve cenzoraink nagyobb részének igazságos eljárásáról, nem is várjuk tőlük mint kollégáinktól az ellenkezőt, kik körülbelül ismerik és körülbelül egyik és másik hitelképességét tudják.

De hiába mi mégis csak azon meggyőkezett véleményben vagyunk, hogy ők a legkisebb exekutívával sincsenek felruházva, ők a banknak csakis diszülőkeinek tekinthetők, különben egy oly szervezet mellett, hol a bankfőnök kényuri szerepet gyakorol, cenzoraink erőlyes fellépése is valószínű, hogy kárba veszt. Lám azért lenne jó az, hogy a cenzorok a három nemzetiség szerint neveztesse ki, hogy a bankfióknál érdekeink védve legyenek.

Cikkíró igen sokat elhallgat, mit pedig jobb meggyőződése ellenére nem szabadna tenni! annál is inkább nem, minthogy magát társadalmi életünkben, mint a magyarság öre, szószólója feltolja, de teszi ezt mert semmibe sem kerül, mikor pedig polgártársai érdekeiről van szó, úgy látszik leszedi a vitorlákat s nem evez neki a kérdés nehézségeinek.

S vajjon arra tudna-e felelni cikkíró ur, hogy az általa hivatlanul pártfogásba vett bankfiók, eltekintve azon áru váltóktól, melyek forgatmány útján a termelő piacokról ide telepítettnek fizetés végett: hány áruforgalomból származó intézmény számíttatik le a helybeli bankfióknál? Jól tudjuk sugalmazó ur adós marad a felelettel.

Hát azt vajjon tudja-e sugalmazó ur, hogy mi-ként értelmezi a bankfőnök ur a sógorságban álló személyek váltójára vonatkozó tilalmat? Erre is adós marad a felelettel, mert restelli bevallani, hogy ott bizony több visszaélés fordult elő.

De kérdezzük továbbá, tudja-e a cikket sugalmazó ur, hogy a helybeli kisebb bankok oly váltói, melyek majdnem minden egyébből, csak nem áruforgalmi ügyekből származnak a bankfióknál akadálytalanul honorálatnak? Hát ez mi? Hát ezt miért nem teszi meg a bankfiók detailban is, ha engroban úzi? Vagy csak a kisebb hitellel bírókat kell a magas kamatra kényszeríteni! ?

*) Az e rovat alatt megjelenteknek sem tartalma-, sem alakjáért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Tovább még csak egyet. Azt más is jól tudja, hogy az iparos is csak a cégjegyzékbe bevezetheti magát! De mi azt szeretnők cikkiró urtól hallani, hogy a bankfiókra nézve származnék-e ebből oly előny, mely a mostani eljárást indokolná.

Bizonyára nem származnék. S azért pártoljuk a „Brassó“ korábbi felszólalását, s azért helytelenítjük a sugalmazó ur kotnyeleskedését.

Sem a bankfiók fel nem kérte cikkiró urat, hogy pártfogolja, mert az nagy szegénységi bizonyítvány lenne, sem pedig mi magyarok meg nem bíztuk sugalmazó urat, hogy lapunkban oly szépen megindított mozgalmat elfojtani igyekezzék; minthogy gyakorlatból nagyon is jól fogja tudni, hogy egy kereskedelmet, mint az ipart csak is az „olcsó pénz“ fejlesztheti.

Végül a megüresedett cenzori állomást illetőleg, a mit cikkiró ur oly biztos kilátásban tett, jegyzésbe yeszszük ugyan, noha meg vagyunk győződve ezen kilátás buboréksága felől is.

r. r.

Egy gyönyörű konzol tükörrel ingyen!!

Minden negyedévben egy értékes tárgyat sorsolunk ki előfizetőink között teljesen ingyen, így az első negyedévben egy faragványos konzol-asztalt tükörrel sorsolunk ki. A kisorsolt tárgyak értéke sohasem lesz kisebb 80 frtnál.

A ki ezen kedvezményben akar részesülni, az fizessen elő mielőbb az **Élet** című folyóiratra, mely teljesen új irodalmi irányt fog képviselni s nagy feltűnést fog kelteni az írói körökben s a közönségnél.

Az „**Élet**“ kiállítása diszes lesz s minden hónapban egyszer jelenik meg és előfizetési ára negyedévre csak 1 forint.

Előfizetések mielőbb az „**Élet**“ kiadó-

hivatalába: Budapest VII. kerület, Dohány-utca 54 sz. I. em. 14. ajtó alá intézendők.

Az „**Élet**“ szerkesztője egyik ismert írónk lesz „Unitarius“ név alatt.

Az első szám április végén jelenik meg.

Brassai piaczi árfolyam.

Brassó, 1885 április hó 30-án.

Román papírpénz à 20 frankos	8.72 vétel	8.75 eladás.
ezüstpénz à 20	8.65	8.70
Napoleon d'or (aranypénz)	9.94	9.97
Török lira	11.19	11.32
Orosz imperial	10.16	10.20
Arany	5.86	5.89
Orosz papírrubel	121.—	122.—

Felelős szerkesztő: **Szterényi József.**

Kiadótulajdonos: **Alexi könyvnyomdája.**

HIRDETMÉNYEK.

340 1885. szám.

Hirdetmény.

A nagymélt. m. kir. közmunka- és közlekedési miniszterium a 1885. évi április hó 22-én kelt 11214 számú rendeletével a torda-, nagyszeben-, brassói államut 166—252 km. szakaszán lévő összesen 86 drb. kilométer jelző oszlop helyreállítását 847 frt 19 kr. összeg erejéig engedélyezte.

A fentemlített munkálatok fogantatásának biztosítása céljából az 1885. évi május hó 18-ik napjának d. e. 10 órájára a Fogaras megyei m. kir. államépítészeti hivatal helyiségében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdetik.

A versenyezni óhajtok felhivatnak, hogy a fentebbi munkálatok végrehajtá-

sának elvállalására vonatkozó, az engedélyezett költség után számítandó, s a részletes feltételekben előírt 5%-nyi bálnapénzzel ellátott zárt ajánlataikat a kelt nap d. e. 10 órájáig a nevezett hivatalhoz annyiával inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni.

A szóban forgó munkálatra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek a nevezett magy. kir. államépítészeti hivatalnál, a rendes hivatalos órákban, naponként megtekinthetők.

Kelt Fogarason, 1885. április 27-én.
m. kir. államépítészeti hivatal.

SAMPEK,

kir. főmérnök.

(92) 1—3

A legjobb borderítő szer.

Egy ismert balatonvidéki borkereskedő felfalta azon **borderítő szer**t, mely a legtoróttebb és legzavarosabb bort is 3 nap alatt kristályfénnyé teszi, a nélkül, hogy a borban utóíz vagy butellázásnál a legcsekélyebb csapadékot hagyná az üvegben. — Ezen szer több pinczében használatot s nagyobb vendéglőkben is két év óta a legnagyobb sikerrel használják.

[83] 3—12

10-es palaczk ára 2 frt. 30 kr.

Minden üveg használati utasítással küldetik.

Megrendelhető: *Budapest* a „Munkatárs“ kiadóhivatala útján:
IV. ker. Lipót-utca 6. szám, I. emelet 12. ajtó.

(91) 2—3

Lexen Hermin

kisdedovódája

közép-várutca 249. sz. a.

ajánlja magát egy nagyérdemű közönségnek.

Ezen ovóda rendelkezik tágas helyiségek, szép játékhely és kellemes, árnyékos kert felett.

Növendékek felvételnek délelőtt 9—12 óráig és délután 2—4 óráig.

Havi díj 1 frt 50 kr.

VENDÉGLŐ-MEGNYITÁS.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy **Bolonya, kút-utca 356. sz. a. lévő,**

„az Oroszlánhoz“

cimzett nyári s téli **tekepályával**, valamint diszes **pavilonnal** ellátott

KERTI VENDÉGLÖMET

megnyitottam, a hol is a t. közönség kényelméről, ugyszintén jutányos, ízletes ételekről és italokról gondoskodva van.

A nagyérdemű közönség becses támogatását kéri

kiváló tisztelettel **Benedek Áron,**
vendéglő-tulajdonos.

(87) 5—5

Dr. MYSZ EDE

ORVOS, sebész, szülész, szemész, m. kir. orvosi tanácsos, volt országos szemorvos

Brassóban mint gyakorló orvos telepedett meg és

Fekete-utczában a tehénpiacszal szemben

339-ik házszám alatt, (a JUGA-féle házban)

fogorvosi műtermet

nyitott, melyben mindenmire a fogak megtartására, helyreigazítására stb. való orvosi működést végez s elvesztett fogakat mesterséges kaucsuk vagy arany lemezű műdarabok vagy egész fogsorok által pótol.

Foghúzás kéjgész alkalmazása mellett, vagy a nélkül is, Mérsékelt ár — kivonat minden egyes munkánál előre tudatni adatik.

Rendel délelőtti 10-től déli 1 óráig, és délután 3-tól 4-ig; — vasárnapon és ünnepeken csak délelőtti.

Foghúzás és tanács szegények számára 9—10-ig ingyen.

A torontálmegyei gazdasági kiállításon 1884-ben **EZÜST DISZ-OKLEVELET** nyert.
A bécsi 1883. évi nemzetk. gyógyszer kiállításon **EZÜST ÉRMET** nyert.
A triezsi 1882. évi kiállításon **BRONZ-ÉRMET** nyert.
A gráci 1880-ik évi országos kiállításon **ELISMERÉSI OKLEVELET** nyert.

A MOHAI ÁGNEZS FORRÁS

hazánk egyik legszénsavdúsabb

SAVANYUVIZE

Kitűnő szolgálatot tesz főleg az emésztési zavaroknál s a gyomornak az idegrendszer bántalmait alapuló bajaiban. Általában a víz mindazon kóroknál kiváló figyelmet érdemel, melyekben a szervi élet támogatása és az idegrendszer működésének fölfokozása kívánatos.

Borral használva kiferjedsz kedveltségnek örvendő.

Kizárólagos
főraktár

Édeskuty L.

m. kir. udv. szállítónál,
Budapest.

Ugyszintén kapható minden gyógyszerárban, fűszerkereskedésben és vendéglőben.

Az 1884-ik évi elszállítás

1,500.000

palaczk.